

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **Българското националноосвободително движение в Македония и Тракия**

Лектор: **доц. д-р Слави Славов**

Телефон: 0898801882

Имейл: slavslavus@abv.bg

Хорариум: 30 часа

Анотация:

Основната цел на лекционния курс е придобиване на по-задълбочени и систематизирани знания за националноосвободителното движение на македонските и тракийските българи в периода 1893 – 1912 г. В рамките на предвидения хорариум от часове ще бъдат засегнати всички основни революционни формации, но фокусът е съсредоточен върху дейността на Вътрешната македоно-одринска революционна организация (ВМОРО). Организацията не е разглеждана изолирано, а във взаимовръзка с нейния основен стратегически партньор – българската държава. Значим проблем, който ще бъде засегнат, е процесът на идейно-организационна фрагментация в българското освободително движение в Македония и Тракия (Одринско) в годините след Илинденско-Преображенското въстание. Ще бъде обърнато внимание на основните течения и групи във ВМОРО, възникнали след 1903 г., на това какви са отношенията помежду им, каква е тяхната позиция към българската държава, доколко противоречията между отделните фракции са резултат от идейни различия и доколко – от лично противоборство и борба за надмощие.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема 1. Македония и Одринска Тракия след Руско-турската война 1877 – 1878 г. – стопански, демографски, административни промени.

Тема 2. Вътрешната македоно-одринска революционна организация (ВМОРО) – идеология, цели, програмни документи.

Тема 3. Създаването на Македонския (Върховния македонски) комитет в София.

Тема 4. Други революционни организации на македонските и тракийските българи – Дружество „Странджа“, Българско тайно революционно братство, Български освободителни братства.

Тема 5. Масовизиране на македоно-одринското движение в Османската империя и в България в края на XIX – началото на XX в.

Тема 6. Идейни и тактически разногласия в македоно-одринското движение. Горноджумайското въстание от есента на 1902 г.

Тема 7. Илинденско-Преображенското въстание 1903 г. – върхова изява на въоръжената борба на македонските и тракийските българи.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Тема 8. Българското освободително движение в Македония и Одринско от края на Илинденското въстание до Балканската война.

Тема 9. Македоно-одринското революционно движение и другите български фактори – Княжество/Царство България, Българска екзархия, политически партии, общественост.

Тема 10. Българското освободително движение в Македония и Тракия и чуждите фактори (Велики сили, съседни балкански държави). Международни измерения на Македонския въпрос.

Форми на обучение и оценяване:

- Курс от лекции с дискуссионен компонент към всяко занятие.
- Оценката се формира след събеседване, проведено на финалния етап от курса.

Компетентности, придобити в резултат на обучението:

1. Изграждане на цялостна, систематизирана и уплътнена представа за освободителното движение на македонските и тракийските българи.
2. Развиване на умения за боравене и сравнителен анализ между различни по характер и произход исторически извори.
3. Възприемане на критичен и изцяло научен подход към разглежданата проблематика.

Литература:

Основни изследвания по темата:

1. **Силянов, Хр.** Освободителните борби на Македония. Т. 1. София, 1983.
2. **Силянов, Хр.** Освободителните борби на Македония. Т. 2. София, 1983.
3. Националноосвободителното движение на македонските и тракийските българи 1878 – 1944. Т. 2. София, 1995.
4. Националноосвободителното движение на македонските и тракийските българи 1878 – 1944. Т. 3. София, 1997.
5. **Пандев, К.** Националноосвободителното движение в Македония и Одринско 1878 – 1903. София, 2000.
6. **Петров, Т.** Нелегалната армия на ВМОРО в Македония и Одринско (1899 – 1908). София, 1993.
7. **Петров, Т.** Въоръжената борба на ВМОРО в Македония и Одринско (1904 – 1912). София, 1991.
8. **Михов, М.** С кръст и меч. Българската екзархия, ВМОРО и освободителните борби на българите в Македония и Одринско (1902 – 1912). В. Търново, 2002.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

-
9. Илинденско-Преображенското въстание от 1903 г. Военна подготовка и провеждане. София, 1992.
  10. **Елдъров, Св.** Сръбската въоръжена пропаганда в Македония (1901 – 1912). София, 1993.
  11. **Елдъров, Св.** Тайните офицерски братства и освободителните борби на Македония и Одринско 1897 – 1912. София, 1993.
  12. **Първанова, З.** Между неосъществения Хюриет и неизбежната война. Националните движения в Европейска Турция и младотурският режим 1908 – 1912 г. София, 2002.
  13. **Гоцев, Д.** Идеята за автономия като тактика в програмите на националноосвободителното движение в Македония и Одринско 1893 – 1941. София, 1983.
  14. **Георгиев, Г. Н.** Македоно-одринското движение в Кюстендилски окръг (1895 – 1903). София, 2008
  15. **Славов, Сл.** ВМОРО от Илинден до Балканската война (1903 – 1912). София, 2016.
  16. **Константинова, Ю.** Българи и гърци в борба за османското наследство. Велико Търново, 2014.
  17. **Макдермот, М.** Свобода или смърт. Биография на Гоце Делчев. София, 1980.
  18. **Макдермот, М.** За свобода и съвършенство. Биография на Яне Сандански. София, 1987.
  19. **Билярски, Ц.** Д-р Христо Татарчев. Първият ръководител на ВМОРО. София, 1994
  20. **Томов, А., Г. Баждаров.** Революционната борба в Македония. Скопие, 1917.